

The background is a solid yellow color. On the left side, there is a vertical column of four smaller, light yellow spiral patterns. On the right side, there is a large, light yellow spiral pattern that occupies a significant portion of the frame. The text is centered horizontally and vertically between these two decorative elements.

Koktavost, breptavost

Balbuties (kuktavost)

Definice: „Kuktavost pokládáme za syndrom komplexního narušení koordinace orgánů participujících na mluvení, který se nejnápadněji projevuje charakteristickým nedobrovolným (tonickým, klonickým) přerušováním plynulosti procesu mluvení.“ (Lechta)

- multifaktoriální syndrom (neznáme přesnou příčinu, spolupůsobí více faktorů)
- výskyt 4-5% dětské populace,
- asi 70% balbuties ve věku 3-5 let, 20% v začátku školní docházky a jen 10% později,
-

Etiologie

- **Dědičnost**
 - **dědičnost** určitých vloh a dispozic
- **Sociální prostředí**
 - **neurotizace** v domácím i školním prostředí,
- **Psychické procesy**
 - teorie laryngospazmu = reflexní křeče hrtanu podmiňované stresem

- **Orgánové odchylky**
 - lehká mozková dysfunkce, opožděná sluchová zpětná vazba (opožděný přenos signálů přes nervové dráhy)
- **Jiné druhy NKS**
 - **breptavost** jako počáteční bod ke vzniku koktavosti
- **Další příčiny**
 - Přeučování levorukosti

Klasifikace:

- **podle doby vzniku:**

- *předčasná* – u dětí mladších tří let
- *obvyklá* mezi 3. - 4. rokem
- *pozdní* – po sedmém roce

- **podle verbálních symptomů:**

- *tonická*
- *klonická*
- *tonicko-klonická, klonicko-tonická*

- **podle uvědomění si poruchy** – od koktavosti bez křečí mluvidel až po uvědomělou frustrační formu

- **podle stupně** - od minimálních po výrazné příznaky často znemožňující komunikaci

Symptomatologie:

Příznaky v řeči:

- Respirace:
 - velmi často narušené, přerývané, nepravidelné, povrchní dýchání
- Fonace:
 - spazmy v hlasivkových vazech
 - tvrdý hlasový začátek
 - v některých případech na základě spasmů nelze ani hlas vytvořit
- Artikulace:
 - průběh artikulace je narušen
 - podle křečí se rozlišuje:
 - forma klonická –
 - tonická –
 - kombinovaná forma –

- Dysprozódie
 - melodie, tempo, přízvuk
 - řeč může být monotónní,
- Embolofrázie
 - slovní vmetky – hlásky, slabiky, slova – „jo, no žeáno“ – záměrné „maskovací manévr“
 - pomáhají při překonávání křečí mluvidel, získání času
 - častěji u dospělých než u dětí
- Parafrázie
 - vyhýbání se slovům s “nebezpečnou hláskou”,

Postoj k verbální komunikaci:

- často negativní, nepříjemné pocity a obavy z těžkosti při mluvení
- dává si pozor na určité situace nebo slova, o kterých ví, že mu dělají potíže
- až logofobie

Narušené koverbální chování:

- řada příznaků, které jsou pro okolí rušivé
- vyhýbání se zrakovému kontaktu

Vliv situace

- porucha není konstantní pozitivní i negativní vliv situace
- zátěžové faktory

Tumultus sermonis (breptavost)

Definice: „*narušení komunikační schopnosti charakteristické tím, že si ho daná osoba !neuvědomuje!, má malý rozsah pozornosti, narušena je percepce, artikulace a formování výpovědi, rovněž se jedná o narušení myšlenkových procesů programujících řeč na bázi dědičných predispozic, breptavost je projevem centrálních poruch řeči a působí na všechny komunikační cesty, tj. čtení, psaní, rytmus, hudebnost a chování“ (in Tarkowski 2003)*

- Jedná se o nespecifickou poruchu, která se projevuje od raného dětství a přetrvává do dospívání a dokonce i déle
- řeč **stresuje posluchače nikoli breptavé**
- řeč se stává nesrozumitelná

Etiologie:

- dědičnost
- organický podklad (minimální poškození mozku lokalizovaná v podkorové oblasti)
- neurotický podklad (pozitivní EEG nález)
- polyfaktoriální příčiny

Symptomatologie:

- Příznaky první úrovně - týkají se **obsahu** výpovědi
- Příznaky druhé úrovně - týkají se **formy** výpovědi
- Příznaky třetí úrovně - týkají se **substance** výpovědi

Příznaky v mluvené řeči:

- opakování a vynechávání slabik
- dysgramatismy a malá slovní zásoba
- porušená artikulace vlivem zrychleného tempa řeči („není čas artikulovat“)
- narušené dýchání
- hlasové poruchy

Příznaky v neverbálním projevu:

- zvláštnosti v chování
- motorika
- dysgrafie, dezintegrace písma